

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, december 1998
lětnik 48

12

Bože słowo za nas

Wone njebudže čěmne wostać nad tymi, kiž su w tyšnosći (Jez. 8,23)

Čitach wo pućowarju, kotryž běše so na wysoku horu podał. Wón chcyše na kóždy pad wjeršk docpěć. Po dołhim pućowanju tež tam dóndže. Wuhlada na wokoliwu běše jeho tak sputa, zo poda so přepozdže na wróćopuć. A tak přińdže, zo nóc jeho překlapi prjedy hač bě z hory dele. Pućowar dyrbjese dołhu nóc na horje přebywać, a to w dospołnej čěmnosći. Při tym so njemało boješe w cuzej wokolinje.

Na tutu stawiznu dyrbjumy myslić, hdyž čitam naše hrono za hodownik. Runje tak čěmne kaž nóc za pućowarja je to druhdy tež w našim žiwjenju. Njewěmy kak póndže dale. Přičiny za tutu

čěmnosć w nas móžeja wšelakore być: bjezdělnosć, chorosć, starosć z džěćimi su za to jenož přiklady. Potom je husto tež naša wěra wohrožena. Dwělujemy na Božej lubosći a na Božej pomocy. Haj, druhdy je to skoro k zadwělowanju. Dže so nam podobnje kaž pućowarje w nocy na horje.

Pućowarjej zda so čěmna nóc na horach bjezkónčna być. Ale potom nóc tola zańdže a slónčko zeschadza. Kajke wjesele za našeho pućowarja! Nětko wšitko zaso jasnje spózna. Wón swój puć před sobu widzi a móže so domoj podać.

Měnju, zo tež w našim druhdy tak čěmny žiwje-

nju, tajke slónčko schadžeć móže. Tute swětlo, kotrež nas rozswěći a nam swobodu a radosć dari, je Bóh. Wón, tón swjaty, wšehomócnny a wulki Bóh, so k nam přiwobroći. Wón nas přeco zaso pyta a nas ze swojej lubosću a smilnosću wobdawa. Štóž je to spózna, za teho je to wulka radosć; je to kaž slónčko, kotrež do našeje čěmnosće swěći a nam nowe mocy a nowu nadźiju dawa.

Wězo njemóžemy Boha dospołnje spóznać. Ale něšto je Bóh nam wo sebi spóznać dał. To je za nas w Swjatyj pismje napisane. Tam, w Božim słowje, čitamy wo Božej wulkej lubosći k nam wšitkim. Tak čitamy

na přiklad w scěnju Jana na 3. stawje: „Tak je Bóh swět lubował, zo je swojeho jeničkeho narodženeho Syna dał, zo bychu wšitcy, kiž do njeho wěrja, zhubjeni njebyli, ale měli wěčne žiwjenje.“ Runje w tutych tydženjach slyšimy w Božich službach a w nutrnosćach wo tutej lubosći. W Jezusu Chrystusu je Bóh sam k nam přišoł. Z tutym Knjezom móžu přez žiwjenje hić, tež hdyž je čěmnosć w mojim žiwjenju. Přez njeho, kotrehož je Bóh w swojej lubosći k nam posłał a kotryž je nam Bože kralestwo wotewrił, mam přeco nadźiju w žiwjenju. W tutej nadźiji sym troštowany. **S. Albert**

Wjesote a žohnowane hody

*přeje wšitkim čitarjam
redakcija Pomhaj Bóh*

Hłowna zhromadźizna Serbskeho ewangelskeho towarstwa

Na reformacijskim swjedženju měješe Serbske ewangelske towarstwo swoju hłownu zhromadźiznu na wosadnej žurli w Budestecach. Mjez něhdže štyrceći přítomnymi bě luby hósć, něhdysi Chrósćanski wosadny farar msgr. Měrcin Salowski, kotryž přednjese postrow w duchu ekumeny. Nowostka na hłownej zhromadźiznje bě, zo poskići so mały kulturny program. Budyse džěći předstajichu krótku hru wo Ruće, kotruž běchu lětsa na nabožnym

tydženju w čěskim Tisu nazwučowali. Nimo toho zaspěwachu někotre spěwy z noweho spěwnika, kiž je towarstwo lětsa w nakładže 40 eksemplarow wudało.

Předsyda Měrcin Wirth spominaše na w septembru njejapace zemřetu člonku knj. Katu Malinkowu z Budyšina a jeje wulke zaslužby w džěle za ewangelskich Serbow. Tři nowe sobustawy so přiwezachu: Kurt Latka z Přiwćic, student teologije Bulisch z Němskeje a knj. Cybulski z Ameriki. ↵

Z tym ma towarzystwo 49 członow. W rozprawje wo lońšej dźělławosći wuzběhnychu so wosebje poradźeny cyrkwinski dzeń w delnojužiskej Brjazyni, nabožny tydzeń za dźeći w Českej a wudaće spěwnika.

Při wólbach sta so změna w předsydstwje. Arnošt Grofa z Chasowa prošeše starobnych přičin dla wo wuwjazanje ze zastojnstwa, na jeho městno stupi Hana Wićazowa z Budyšina. Knjezej Grofje słuša wutrobny džak za swěrne a spuščomne wjacelětno dźeło. Tamni člonoj předsydstwa so wobkručichu: superintendent Siegfried Albert, Měrana Cuščyna, farar Jan Malink a Měrcin Wirth z Budyšina, Lubina Taran-

kec z Hajnic a Günther Wjenk z Drěwcow.

Wo bohate pohosćenje se postarała Tarankec swójbaz z Hajnic. Bohužel njebě znate, zo woswjeći runje na dnju zhromadźizny knj. Hanka Tarankowa swoje jubilejne 65. narodniny. Tuž sćełemy na tutym městnje w mjenje towarzystwa drje zapozdžene, ale jara wutrobne zbožopřeća do Hajnic! Rady přiwzamy přepršenje, so za pjeć lět znowa w Budestecach zeńć.

Přichodnu hłownu zhromadźiznu Serbskeho ewangelskeho towarzystwa kłětu na reformacijskim swjedženju přeprsoy Stefan Malink do swójeho noweho hosćenca „Tachantski rōžk“ w Budyšinje. **T. M.**

W myslach na Krawca

Před 25 lětami sym so k přenjemu razej intenziwnišo z kompozitoriskim tworjenjom Bjarnata Krawca zaběrał. Tež tehdom steješe (ze samsneje přičiny kaž lětsa) jeho žiwjenske skutkowanje a wotkazanje w hladanišću šěršeje serbskeje zjawnosće. Njeboh Jan Pawoł Nagel da mi w tutym zwisku nastork, Krawca česćić přez to, zo so něšto nowe w jeho zmysle a z wida načasnosće stwori. Takle nasta moja štwórta, džensa hišće plaćiwa kompozicija „Sonatina za wioloncello a klawěr“ (kiž dnja 12. oktobra t.l. znowa zaso jónu zaklinča, a to w „Alte Handelsbörse“ w Lipsku). Při tehdomnišim dźele bórže spóźnach wulke tworičelske kwalita a kmanosće našeho mištra, předewšěm na polu komorneje hudźby, a tu wosebje wumělskeho spěwa. Hačrunjež lědma znaty a wot cyłego luda přiwzaty, je Krawc dušu a mentalitu Serbow začisćliwje a raznje wumělsce zapopadnyć zamóhl. A w tajkej zakótwjenosći leži tež potajnstwo za plaćiwosć a trajnosć wumělstwa scyła – daloko přez mjezy provinciálních wobstejnosćow. Přeswědčacy dopokaz za to je Krawcowy cyklus „33 serbskich ludowych spěwow za jedyn hłós z klawěrnym přewodom“ z lěta 1925. To je prawa ludowosć na wysokim estetiskim a rjemjeslniskim niwowje. W tajkim nastupanju je Krawc nam džensa tworjacym woprawdžity přiłkad. To wězo plaći tež za jeho chórowe a wokalnocykliske twórby, byrnjež njejsu wone ženje popularnosć Kocorowych docpěli – za to běchu hižo tehdom (kaž tež džensa) zajimy Serbow přerozdžělny.

Krawc je pod tym jara ćerpej. Něšto zhonić wo tym móžemy (mjez linkami) z jeho časopisa „Škowrončk ze serbskich honow“, kiž je wón wot 1926 do 1928 jako přiłohu měsacnika „Łužica“ w nadawku Zwjazka serbskich spěwnych towarzystwow wudawał.

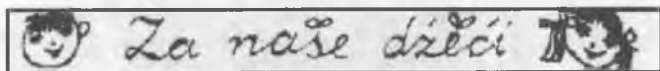
Tragika za našeho naro-

dného wumělca bě, zo nještejachu jemu za pospyty na sinfoniskim polu žane orchestry k dispoziciji. Předležace partitury pak swědčawa wo tym, zo mamy tež tu ze sylnym talentom činić, štož so přez to, štož skladnostnje (hakle po jeho smjerći) slyšeć móžachmy, podšmórnje. Ale by so jeho són, hižo we Wajmarskim času serbski sinfoniski orchester založić, spjelnił, by to nic jenož jeho ambicijam, ale cyłemu serbskemu kulturnemu wuwidcu bytostnje tyło. Kaž wěmy, su to tehdomniše financielne móžnosće Serbow, ale tež jich njezajim zadžěwali.

Krawc běše mnohostronska wosobina. Hudźbna wědomosć a publicistika, ludowěda a hudźbna praksa dopjelnjachu jeho kompozitoriske skutkowanje. Wón běše znaty a připóznaty chórowy dirigent z čestnym titulom Kralowskeho hudźbneho direktora. A wón běše z ćělom a dušu wučer, kiž chcyše swój lud doraznje kublać a (kaž Čišinski) duchownje pozběhnyć. Wo jeho pianistiskich zamóžnosćach swědči jimacy dokument z lěta 1938, hdžež wón swoju džowku při spěwanju přewodža, tajnje dwě tačeli ze serbskimi spěwami w ćežkim času nahrawajo. To najlěpje jeho serbskonarodne zađerženje charakterizuje. Tute wuchadža z hluboko demokratiskeho a z tym zwisowaceho humanistiskeho nastajenja. Njetrjebawšo, na jeho antifašistiske zmyslenje wosebje skedźbnić.

Hladajo na naš zawjazk napřećo Krawcej, by so dyrbjalo hišće jónu wšitko to wospjetować, štož sym runje před lětom na tutym městnje nastupajo Kocora pominał. Jenož pola Krawca je situacija hišće chětro nuzniša. Tuž dopomńmy so na słowo wulkeho Beethovena, kotrehož je sej naš, 25.11.1948 we Warnočicach zemřety staromišter serbskeje hudźbneje kultury jara wažił: „Vieles ist auf Erden zu tun, tue es bald!“

D. K.

Legenda wo swjatej Luciji

W mnohich krajach swjeći so 13. decembra swjedžeń swjateje Lucije, wosebje pak w skandinawiskich krajach. Štó běše Lucija?

Lucija, to rěka „ta swěćata“, běše wokoło 300 po Jezusowym narodźe w Syrakusu na Sicilskej žiwa. Běše knježna z bohateho domu a wuhoji swoju mać z Božej pomocy wot čezkeje chorosće. Wot maćerje zdžědži hišće za čas jeje žiwjenja wulke bohatstwo. Lucija pak dari wšitko chudym a staraše so wěrjo do Jezusa, tež tak wo chudych, chorych a bėdnych. Jako pak muž, kotryž prócowaše so wo Luciju, slyšeše, zo běše jeje bohatstwo přeć a Lucija docyła na to njemysleše, so na njeho wudać, rěčeše špatnje wo njej. Lucija dyrbješe před sudnistwo. We wobskóržbje rěkaše, Lucija je křesćanka a je so přećiwu wukazam kejžora přešla.

Dyrbiće wědźeć, zo w tutym času Romskeho mocnarstwa křesćenjo přesćěhali běchu. Lucija pak wosta sylna we wěrje, štož rěkaše, zo dyrbješe wumřeć.

W Šwedskej so jeje dzeń na cyle wosebite wašnjew swjeći. Runje w decembru

su w sewjernych krajach, tak tež w Šwedskej, dny krótke (slónco swěći jenož wokoło tři hodžiny) a nocy jara dolhe. Swěca swjateje Lucije blyšći so 13. hodownika jako posolka hodownje swěcy.

W pěstowarnjach, w šulach a we wosadach so hižo dołho do toho holca wuzwoli, kotraž dyrbi na tutym dnju Lucija być.

Zhromadnje z druhimi holcami, wšitke w bělych šatach, wopyta Lucija chorownje a starownje. Holcy spěwaja potom adwentske a Lucijne spěwy. Rozdžěluja pječwa. Wosebite pječwo, kotrež so ze safranom pječe, rěka Lucijne pječwo.

W cyrkwi swjeći so wječor Lucijny nyšpor, zawěsće z wjele swěčkami. Tež w swójbje so tutón swjedzeń dzeń swjeći. Najstarša džowka je na tutym dnju nošerka swěcy. Na hłowje njese zeleny wěńčk ze sydombó třinaće swěčkami. Na dnju swjateje Lucije chodži rano wot jedneje stwy do drugeje, wubudži staršich, sotrow a bratrow a přinjese jim pječwa, kotrež su so hižo za hody pjekli, k woptanju. **G. Gruhlowa**

150 lět serbske kemše w Drježdžanach

Postrowaj biskopow

Lube sotry a lubi bratřa! Hižo 150 lět je z dobrej tradiciju, swječić ewangelske kemše w serbskej rěči tež w měsće Drježdžanach. Při tutej skladnosći strowju was wutrobnje a wjeselu so z wami, zo słušeće k swěrnym serbskim wosadnym w Drježdžanach abo k přečelam tutoho kruha.

Z dawnych časow wobohaćeće ze swojej pobožnosću a swojoraznej kulturnej tradiciju naše cyrkwinske a kulturne žiwjenje w kónčinach swojeje serbskeje domizny a přez poldra lětstotka ze swjećenjom Božeje služby tež w Drježdžanach. Sće zamóhli sej wuchować swoju pobožnosć a kulturu přez jara dołhe a zdžěla jara ćežke časy. Njeh je tutej swěrje popřaty tež přichod! Serbske a z něšto časa tež ekumeniske nutrnosće w Drježdžanach, kotrež wotměwa naš serbski superintendent Albert, su jara wažny přinošk k tomu. Z nim kaž tež z jeho předchadnikom, superintendentom Wirthom, zwjazujuja mje wjele zetkanjow a wobohaćace zhromadne džělo z časa, hdyž běch hišće superintendent Budyškeho cyrkwinskeho wobwoda. Džakowny zhladuju

na tutón čas. Na tutym městnje chcu wuprajic swój džak wšitkim, kiž so zasadžachu a zasadžu za zdžerženje serbskeho wosadneho žiwjenja w Drježdžanach. Přejdu wam, zo byšće měli mocy, sej wobchowac w našej přiběrajce seklarizowanej towaršnosći swoje tradicije a je dale posrědkowac přichodnym generacijam.

Bože žohnowanje budž z wami!

Volker Kreß, krajny biskop ew.-luth. krajneje cyrkwyje w Sakskej

Lube sotry a lubi bratřa! Hižo 150 lět swječiće serbske kemše w Drježdžanach. Džak budž Bohu za wšitko, štož je w tutej kemšach wuskutkował. So modlić w maćernej rěči rěka, namaćak domiznu pola Boha. Bože słowo słyšeć w maćernej rěči rěka, słyšeć wěčnu wěrnosć w konteksće swójskich nazhonjenjow žiwjenja a wěry.

Přejdu wšitkim wopytowarjam wašich kemšow hłuboke zetkanje z trojeničkim Bohom. Za to chcu so modlić.

Joachim Reinelt, biskop Drježdžansko-Mišnjanski

Superintendent n.w. Gerhard Wirth

Foto: priwatne

prěnje powójske kemše w Drježdžanach?

1946 smy započeli z přěnim serbskimi kemšemi w cyrkwi swj. Hany. Kajka bě to zrudna wěc, hdyž přińdžechmy na hłowne dwórnišćo: cyłe město rozpada ne, w tramwajce so nihtó njezwěri ani so posměwac. To běše woprawdže tak zrudna wěc. To sebi žadyn čłowjek předstajic njemóže, kajki běše to tehdom wobraz. Prócowachmy so wosrjedž zrudoby w Drježdžanach so w dowěrje do Boha wopokazać jako pobožny lud.

Kelko bě w powójskich lětach kemšerjow?

Wobdželenje ležeše tehdy pola 40. Ta ličba běše poměrnje konstantna. Wosebje zastupjene běchu tam naše wosady wokoło Budyšina. Ja bohužel nimam žadyn zapis, štož je tam wšo był. Kemše běchu po zwučěnym starym wašnjju, po starej liturgiji. Kóždy měješe sam swoje spěwarske sobu, kotryž běše je sebi přez wójnu wuchował. Po kemšach běchmy potom na šalku kofeja zhromadzeni. Njewěm, hdže smy so k tomu zetkali. W Pieschenje běchmy w bliskosći w jednej kofejowni, kotrejež wobsedžer bě Serb. Při bjesadže woni wězo wočakowachu, zo jim rozprawjam

w serbskich wosadach w Łužicy.

Běchu mjez kemšerjemi tež serbske swójbje?

Ně, běchu to wšo jednotliwe wosoby, kiž běchu pak sami pak z Němcami ženjeni. Tež na serbskich mandželskich njewěm so dopomnić hač na Zahrodni-kec. Je docyła dziwna wěc, zo běchu so Serbja w Drježdžanach wuchowali a swoju narodnosć wobchowali.

Sće měl za přihoty serbskich kemšow dowěrnika w Drježdžanach?

Wutroba tutej kemšow bě wučer Zahrodnik. Wón měješe cyłu organizaciju na starosći, je pjenježne naležnosće rjadował a přeprašenja rozpósłał. Na kóžde kemše je wšitkich pisomnje přeprašował. Hdyž bě zemřel, přewza to jeho wudowa, kiž bě z Komorowa pola Rakec rodžena.

Wospjet so cyrkwyje mjenjachu. Běše to za Drježdžanske wosady samozrozumliwje, hospodowac serbske kemše?

Nas nihdže njewotpokazachu. Hdyž so přesydlachmy do cyrkwyje swj. Marka w Pieschenje, běše tam tehdom farar Birkner, kiž bě pozdžišo w Lubiju superintendent. Wón nas jara wutrobnje witaše. Na pišćelach je tež stajnje hrał kantor wosady, hdžež běchmy. Z němskimi kantorami ženje ćeže njeběchu. W Leubnitz-Neuostra mějachmy kantorku, kiž pochadžeše z Łužicy, z Kamjenca. To přeměnenje do Leubnitz-Neuostra běše wěste domnamakanje. Cyrkej běše tak wjesna, jednora, tola z wěstym stilom.

W Leubnitz-Neuostra měješe serbskeho wosadneho fararja Šořtu, kiž přewza serbske kemše, tak zo njejsće hižo z Łužicy do Drježdžan jězdzić trjebał.

Hinc Šořta běše w šěsć- ⇨

Drježdžanske kemše běchu přeco hnujace

Rozmołwa ze sup. n.w. Gerhardom Wirthom

Knjez superintendent, Wy sće wjele lět měl Drježdžanske serbske kemše na starosći. Sće zamołwitosć za nje přewzał po smjerći superintendenta Mjerwy?

Mjerwa běše po wójnje oficielnj nawjedowar. Hač je tam sam předował, njewěm. My so wjacori fararjo wotměnjachmy, najhusćišo běchmoj tam pak ja pak fa-

rar Lazar, kiž bě tehdom w Hodžiju a pozdžišo w Bukecach.

Sće hižo do wójny pobyl na Drježdžanskich serbskich kemšach?

Ně, nic jako farar a nic jako kemšer. Hakle po wójnje tam jězdžach, wězo jako farar.

Dopominaće so na swoje

dzesatychlétach přecahnýl z Rakec do Drježdžan, hdžež bě so tež narodził. Wón běše džěco serbskeju staršeju a měješe přez to hišće serbske wědomje. Mać pochadžeše z Holcy pola Huski a nan z Njeswačidla abo Holešowa. Jako student je w Chwaćicach pola wyšeho fararja Zarjenka serbsku řeč nawuknyl, ale wón měješe wězo swoje zmylki w řeči. Wón dosć eksaktnje njerěčeše, ale wone so tola na njeho posłuchaše. Wo serbske kemše so wón swěru staraše. Před něšto lětami je jako wuměnkar w Drježdžanach wumřěl.

W Leubnitz-Neuostra sće swjećili 1977 poslednje serbske kemše. Njebě možno je po wotchadže fararja

Šoły na wuměnk dale wjesć?

My tam njejsmy žane oficialne poslednje serbske kemše měli. Wone přestachu, dokelž ličba kemšerjow woteběraše. Situacija běše w Drježdžanach runje tajka kaž na našich wsach we Łužicy. Nětko so superintendent Albert prěcuje zaso wožiwić serbske kemše, wězo w hinašej formje a dosć ekumenisce.

Kajki začišć su Drježdžanske serbske kemše we Was zawostajeli?

Běše to wutrobne zetkanje Serbow. Woni špatnje, špatnje serbsce řečachu, njemožachu so wěcnje dorěćeć, ale na serbske kemše swěru a rady chodžachu.

Smy husto wo tym přemyslowali, a dvě abo tři razy je so to nam tež poradžilo. Ale sobota zda so za katolskich duchownych njeprěhódny džeń, tak zo dóstachmy na naše přeprošenja husto wotprajenja.

Štoje Wam wosobinsce wažne na Drježdžanskich popołdnjach, što Was wjeseli a rudži?

Wažne na serbskich popoł-

dnjach w Drježdžanach je po mojim měńjenju, zo móža Serbja, kotřiž hewakskoro žaneje možnosće k temu nimaja, serbsce bjesadować. Zwjeselaca je dobra zhromadnosć wšitkich na našich zeńdženjach, hač su to ewangelscy, katolscy abo njewěrjacy. Zrudžace je, zo so někotři, kotřiž so tež porjadnje přeprošuja, na našich zetkanjach njewobdžěleja.

Drježdžanscy wo swoich kemšach

Město Domowinskeje zhromadźizny

Njehladajo wobćežneho jězdženja do Drježdžan swjeći serbski ewangelski duchowny S. Albert zhromadnje z horstku Drježdžanskich Serbow ekumenisku swjatočnosć w cyrkwi swj. Jozefa w Drježdžanach – z wulkej swěru lěto wob lěto štyri króć w běhu lěta. Ewangelsce kaž katolsce cyrkwinsce wjazani runje tak kaž bjezkonfesionelni wobdžěla so na tutych zeńdženjach a wužija tak wosebje možnosć zhromadneho serbskeho spěwanja. Zwjetša přizamknje so nutrnosći zhromadny wopyt bliskeje kofejownje (hdžež pak možeš tež piwo-)

ži serbske słowo, druhy tež džakowano Smolerjec kniharni zwjazane z možnosću čišćane serbske słowo abo nahraty spěw kupić.

Z tym je ekumeniska swjatočnosć tež přewzała rólu něhdyšeje Domowinskeje zhromadźizny, kiž po tak mjenowanym přewróće Drježdžany hižo njeznaja.

Superintendentej Albertej słuša wutrobny džak za jeho stajnu prěču a z tym za možnosć, nimo jězbow do Łužicy tu w Drježdžanach so ze serbskimi krajanami zetkawać, byrnjež horstka wobdžělnikow na nutrnosći hustodosć lědma džesac wosobow wopřija.

Jan Buk

Hinaša forma kemšow

Rozmołwa ze superintendentom Siegfriedom Albertom

Što je Was pohnuło w lěće 1987 wožiwić serbske cyrkwinske žiwjenje w Drježdžanach?

Naša cyrkej je mi nadawk dała so starać wo ewangelskich Serbow. A dokelž wědžach, zo su so w Drježdžanach w zašłosći serbske Bože služby swjećili, spytach tu zaso něšto za Serbow w tutym měsće činić.

Čehodla njeswjećiće kemše, ale wotměwaće wosadne popołdnja?

Naše wosadne popołdnja so přeco z nutrnosću započnu. A to w Drježdžanach nětko w cyrkwi. Při tym so wězo tež kěrlušy spěwaja a so modli. Ja to jako hinašu formu kemšow wobhladam, kiž je so jako dobra wopokazała.

Městna popołdnjow so wospjet měńjachu. Čehodla tu te změny?

Přěnja změna bě, dokelž leži Martina Lutherowa wosada bóle centralnje hač dotalna. Do cyrkwy swj. Jozefa smy potom šli, dokelž je blisko Šoćic pjeckarnje, w

kotrež móžemy po nutrnosći sedžeć a při šalce kofeja so rozmołwjeć.

Maće w Drježdžanach někohu, kiž popołdnja přihoťuje?

Za naše wosadne popołdnja so wosebje knjeni dr. Bubnarjec zasadzuje. Wona stajnje na naše zeńdženja přeprošuje a je tež hewak swěrna duša serbstwa w Drježdžanach.

Kelko je přerěznje wopytowarjow? Je ličba wot 1987 přiběrała abo woteběrała?

Wopytowarjow je přerěznje něhdže sydomnaće. Ličba wosta nimale konstantna.

Chodža tež Drježdžanscy serbscy studenća na popołdnja?

Drježdžanscy studenća so njewobdžěleja na našich zetkanjach. Myslu sebi, zo woni přez kónc tydženja domoj do Łužicy jědu.

Wulki džěl wopytowarjow su katolscy Serbja. Je so hižo wo tym rozmyslowało, tež katolskich duchownych zapřijeć?

W serbskim kruhu kaž doma

Mać džěda mojeho džěda, rodžena Šurigec z mlyna w Rušicy pola Halštrowa, bě najskerje Serbowka. Přez generacije bě to w našej swójbje njeznate. Ja sam dóstach žiwý počah k serbskemu ludeja k hornjoserbsčinje za čas swójeho přebýwanja w klóštrje w Róžeńce wot meje 1985 hač do julija 1986. Z toho časa sym wědomje žiwý w tutej tradiciji.

Tak bě za mnje zdobom nadawk a česć, hdyž mje farar Malink prošeše, wožiwić serbske wosadne popołdnja w Drježdžanach, kiž běchu 1977 zašli. Namakach někotre adresy Serbow, kiž cyrkwinske nowi-

ny abonowachu. Puć wjedžeše mje k wobstarnej Marji Zahradnikowej do Cotta. Wona hišće někotre dalje mjena wědžeše, a tak wožiwichmy w oktobru 1987 w Blasewitzach tradiciju bėrtklětnych serbskich kemšow resp. nutrnosćow. Přez posrědkowanje knjenje dr. Marjany Bubnarjec přizamkny so nam tež džěl tehdyšeje Domowinskeje skupiny. Tak přinošowachu wosadne popołdnja k zdžerženju serbskeho žiwjenja w Drježdžanach. Přidatnje zeńdžechmy so nimale kóžde lěto k małemu zahrodkowemu swjedženju.

Jara rjenje je, zo so na ↵

wosadnych popołdnjach wobdželeja katolscy kaž ewangelscy, a zo z tym ro- sće kruch ekumeny.

Rady sym so sobu wo or- ganizaciju starał a nadžijam so, zo směm hišće wjele wo- sadnych popołdnjow wopy- tać. Tež hdyž njemóžu běž-

nje serbsce rěčeć a pisać, tak tola jara wjele rozumu a čuju so w serbskim kruhu přeco kaž doma.

Přeju sej, zo by w Drježdžanach hišće dołho wob- stało serbske wosadne ži- wjenje.

M. Handrij Sembdner

Ekumeniska domizna Serbow

Je wjac hač 25 lět, zo mje njezapomnita ewangelska Serbowka w Drježdžanach, njeboh knjeni Zahrodniko- wa, jónu na serbske ewan- gelske kemše we wosadnej žurli Drježdžany-Leubnitz přeprosey. Derje so dopomi- nam, zo bě to mała črjódka zwjetša staršich ewangel- skich Serbow, kiž su džensa na prawdže Božej. Předar bě farar Šolta.

Nowy nastorkbė, jako su- perintendent Siegfried Al- bert 1987 nazymu ewangel- skich a katolskich Serbow na přenje kemše do wosa- dneje žurle fary swj. Ducha Drježdžany-Blasewitz pře- prosy. Stara tradicija serb- skich kemšow so zaso woži- wi, a hač do džensnišeho dnja wotměwachu so kem- še we wšelakorych wosa- dnych žurlach, doniž w po- slednich lětach njenamaka- chu duchowno domiznu we wšědnej kapałce katolskeje cyrkwy swj. Jozefa w Drježdžanach-Pieschen. To bě po towaršnostnej změnje waž- ne, kontakt mjezsobu po- wjetšić znajmjeńša z małej agapu w Šolčić kofejowni na Lomačowskej droze nje- daloko tutaje cyrkwy.

Wšě prócowanja ze stron

katolskich Drježdžanskich Serbow, serbske katolske kemše periodisce wožiwić, běchu podarmo. Jeničy far- rar Wornar z Baćonja jenički raz ekumeniske kemše z knjezom superintenden- tom Albertom wotmě, bě to 1991 w adwencie. Wot- mołwana naprašowanje do Łužicy, do katolskich Ser- bow, bě: „Maće tola awta, wšitcy su w swojich wosa- dach zapřijeći, a na serbske kemše móžeće do Serbow přijěć.“ Ale maju stari katol- scy Drježdžanscy Serbja awta? To bu zabyte.

Džensa su katolscy Ser- bja z někotrymi wuwzaće- mi najswěrniji kemšerjo. Po mojim mēnjenju je to najlěp- še znamjo ekumeny, kotraž móhla w domiznje druhdy lěpša być.

Katolscy Serbja čuja so na serbskich ewangelskich kemšach w Drježdžanach doma. Smy Serbja wšěch stawow a powołanjow: aka- demik pódla předewzaćela, rentnarka pódla rjadniskeje sotry Chrysty Marije, wšitcy čuja so doma a su jedneje mysle. Tak je za mnje a za mnohich z nas ekumena džěl serbskeje domizny.

Křesćan Buk

Prěnje serbske kemše

2. adwenta 1848 swjećichu so přenje ewangelske serb- ske kemše w Křižnej cyrk- wi. Wone runachu so naro- dnemu swjatkej. Wjac hač dwaj tysac kemšerjow z Drježdžan, z Łužicy, Frei- berga, Mišnja a samo z Lip- ska so wobdželi. Mjez nimi běchu wosobni byrgarjo, wojacy, wosebje pak čela- dni a služowni. Předar a spo-

wědnik bě farar Jakub z Bu- dyšina. Kemše trajachu dlě- je hač tři hodžiny. Kěrluše spěwachu so ze zešiwka, kiž bě farar wosebiće čišćeć dał. Dwaj serbskej wučerjej, Pjekar z Budyšina a Höhna z Wulkeho Wjelkowa, hraje- štaj na piščelach. Boža slu- žba zbudži sylne začuća: „Z chwilemi njebě drje žane wóčko k wuhladanju, z

Čłonki towarstwa Čornobóh w Drježdžanach w dwa- cetych lětach

kotrehož so sylzy njeronja- chu...“

2. adwenta 1849 swje- ćichu so přenje katolske serbske kemše w Dwórskej cyrkwi. Njebě to Boža mša ryzy za Serbow, ale kombi- nowana z kemšemi za džě- či. Mjez 500 serbskimi kem- šerjemi běchu wosebje slu-

žowni a wojacy. Jara so wobžarowaše, zo njeběchu katolscy Serbja z Łužicy přijeli. Božu mšu z předo- wanjom měješe kapłan Žur z Budyšina. Hnujacy wjeršk bě, jako zaspěwa wučer Wićaz z małym chó- rom němskich džěči serb- ski kěrluš.

Nawodža Drježdžanskich ewangelskich serbskich kemšow

Zamołwitosć za Drježdžanske kemše měješe stajnje serbski farar z Łužicy. Spočatnje bě to zwjetša předsyda Serbskeje předarskeje konferency, w dwacetych lětach přewza nawodnistwo serbski wyši farar a po druhej swětowej wójnje serbski superintendent.

Drježdžanske kemše nawjedowachu:
1848-1854 Ernst Bohuwěr Jakub, farar w Budyšinje
1854-1861 Korla Božidar Wjacka, farar w Budyšinje
1862-1867 Michał Mjeń, farar w Bukecach
1868-1897 Jaroměr Hendrich Imiš, farar w Hodžiju
1898-1906 Jurij Jakub, farar w Njeswaćidle
1907-1930 Moric Domaška, serbski wyši farar w Budestecach
1930-1936 Gustaw Zarjeńk, serbski wyši farar w Chwaćicach
1936-1939 Jan Kapler, serbski wyši farar w Njeswaćidle
1946-1958 Gustaw Mjerwa, serbski superintendent w Bukecach
1958-1977 Gerhard Wirth, serbski superintendent w Njeswaćidle
wot 1987 Siegfried Albert, serbski superintendent w Budyšinje

Drježdžanske „serbske“ cyrkwyje

Dlěje hač 90 lět, wot 1848 hač do 1939, bě **Křižna cyrk- wej** domicil serbskich kem- šow. Štyri króc wob lěto swjećachu tu wotměnjejo duchowni z Łužicy Božu službu ze spowědźu. Kem- šerjow bě w přenich lětdze- satkach lědma mjenje hač tysac, spočatk našeho lět- stotka něhdže 600, a hišće

za čas fašizma w třicetych lětach mjez 200 do 300. Po- slednje serbske kemše w Křižnej cyrkwi běchu 24. septembra 1939. Přicho- dne, 10. decembra 1939, wotměchu so prikazaneho začmíća dla w žurli Křižneje wosady. Po tym dyrbjachu serbske kemše wójny dla zańć. Bombardowanje ↵

Drježdźan w februaru 1945 njeprěwobroći jenož Křižnu cyrkej na rozwaliny, ale rozbi tež serbsku wosadu. Mnozy Serbja běchu wo žiwjenje přišli abo zapuscene město wopuścili. Zbytni so poněčim zaso zhromadziču. Prěnja powójnska serbska Boža služba wotmě so 13. oktobra 1946 w drastkomorje **cyrkwy swjateje Hany** w Starym měsće. Bě to jenička cyrkwinska rumnosć w nutřkownym měsće, kotraž hodžeše so hišće wužiwać.

Dokelž bě drastkomora přemała, dyrbyeše so za hinašej rumnosću pytać. Wosada **Lutheroweje cyrkwy** w Nowym měsće bě zwólniwa Serbow hospodować. Prěnje serbske kemše w tutej cyrkwi běchu 22. decembra 1946. 1948 woswjeći so w njej 100. jubilej. Hač do nazymy 1955 zhromadzi so w Lutherowej cyrkwi štyri króc wob lěto něhdže 50 Serbow k svojim Božim službam.

Z adwentom 1955 přečahnychu serbske kemše do **cyrkwy swj. Marka** w Pieschenje, dokelž měješe w bliskosći serbski wosadny swój hosćenc. Tak bě přez wjele lět z wašnjom, so po božej službje při kofeju zeńć pola korčmarja Lehmana w „Pieschener Ratskeller“. W Markowej cyrkwi dožiwi Drježdźanska serbska wosada 2. adwenta 1957 wurjadny podawk serbskeho wěrowanja. Zmandželištaj so wučer Richard Zahrodnik a Marja Šćěpanowa, wobaj zwudowjenaja wobaj stajnej serbskej kemšerjej.

Serbski dar Křižnej cyrkwi

16. februara 1897 so Křižna cyrkej z wulkim wohenjom zniči. Z wosadu žarowachu tež Drježdźanscy Serbja wo Boží dom, w kotrymž běchu so nimale polsta lět k svojim kemšam zešli. Džakowni přiwzachu poskitk Křižnej wosady, za čas nowonatwara wužiwać prowizorisku cyrkej, a samozrozumliwje přinošowachu swoju

Po smjerći serbskeho hosćencarja w Pieschenje přečahnychu serbske kemše 1972 do **cyrkwy w Leubnitz-Neuostrow**, hdžež bě něhdyši Rakečanski farar Hinc Šořta wosadny duchowny. Na próstwu serbskeje superintendentury přewza wón zastaranje Drježdźanskeje serbskeje wosady, kotraž měješe tehdy něhdže 30 člonow. Dwójce wob lěto, raz w nalěću a nazymje, zhromadzi farar Šořta Serbow w swojej cyrkwi abo we wosadneju žurli. Wo pohosćenje po kemšach postara so jeho mandželska. 1973 woswjeći so w małym kruhu 125 lětny jubilej Drježdźanskich kemšow. Štyri lěta pozdžišo wone zańdžechu dla přesnadnje ličby kemšerjow a dokelž so farar Šořta spočatk lěta 1978 na wuměnk poda. Poslednje serbske kemše běchu přěnjeho adwenta, dnja 27. nowembra 1977.

Po džesaćlětnje přestawce wožiwi superintendent Albert staru tradiciju ze serbskimi wosadnymi popoždny. Prěnje bě 17. oktobra 1987 we wosadnym domje **cyrkwy Swjateho ducha** w Blasewitzu. Wot junija 1988 hač do septembra 1994 bě hosćitelka zaso kaž w powójnskich lětach **Lutherowa wosada** w Nowym měsće, hdžež so Serbja na tamnišej farje zeńdžechu. Z decembrom 1994 přesydlachu so wosadne popoždny znova do Pieschena, tónkróc do **katolskeje wosady swj. Jozefa**. Nutřnosći přizamknje so bjesada w bliskej serbskej Šořćic kofejowni.

šerpatku při pjenježnych zběrkach za wupaleny Boží dom.

Hdyž so po třoch twarskich lětach znowaposwěćenje Křižnej cyrkwy bližeše, wobzamknjachu serbscy duchowni, přepodać wosebity dar w mjenje serbskich wosadow we Łužicy. Měješe to być trajna dopomnjenka na Serbow,

Keluch ze serbskim napisom, darjony Křižnej cyrkwi w lěće 1900

znamjo zwjazanosće z Křižnej cyrkwu a wuraz džaka za polstalětne hospodowanje. We wšěch serbskich ewangelskich wosadach Sakskeje zběrach so pjenjezy za dar spowědných sudobjow.

Pozłočany slěborny keluch a runje tajki taler za woblatka zhotowi firma Louisa Scheela w Lipsku. Wobaj wudebištej so z ornamentami a ze serbskim bibliskim hrónčkom. Do srjedz talerja wudžělachu so słowa: „Ja sym khlěb žiwjenja. Jan. 6,48“. Keluch dósta napismo: „Štóz moje

čelo jě a pije moju krej, tón ma wěčne žiwjenje. Jan. 6,54.“ a přidatnje spody na kromje nožki wěnowanje: „Der Kreuzkirche von den dankbaren Wenden gewidmet 1900.“

Spowědnej sudobi přepoda Njeswačanski farar Jurij Jakob Drježdžanskemu superintendentej Dibeliusej. Wobej steještej na poswěćenskich kemšach na wotartarju Křižnej cyrkwy a buštej před zhromadźenej wosadu jako dar Serbow naspomnjenej. Na přichodnych serbskich kemšach w septembru 1900 wužiwaštej so přěni króc při serbskim božim wotkazanju.

Keluch a taler přětraštej hrózbnu nóc 13. februara 1945; njewobškodźenej namakaštej so w rozpadankach Křižnej cyrkwy. Džensa hišće wužiwaštej so při Božich wotkazanjach w Křižnej cyrkwi.

Taler ze serbskim napisom, darjony Křižnej cyrkwi w lěće 1900

Drježdžanske jubileje

25 lětny jubilej swjećeše so 2. adwenta 1873. Předowaše farar Imiš z Hodžija, spowědž měješe farar Domaška z Nosaćic. Spowědných bě 233 a kemšerjow daloko přez tysac. Na pišćelach hraješe kantor Pjekar z Budyšina, kotryž bě wot přěních kemšow w lěće 1848 bjez přetorhnjenja 25 lět na Drježdžanskich kemšach kantoril.

50 lětny jubilej 2. adwenta 1898 dyrbyeše so w prowizoriskej cyrkwi swjećić, dokelž so na 1897 wupalenej Křižnej cyrkwi hišće twarješe. 1600 kemšerjow, mjez

nimi tójšto z Łužicy, so zhromadzi. Drježdžanske towarstwo „Čornobóh“ bě cyrkej swjedžeńsće wupyušilo. Superintendent Dibelius přědnjese postrow, spowědž měješe farar Rada z Budyšina a přědar bě farar Jakob z Njeswačidla. Božu službu porjeńši dwójny kwartet serbskich wučerjow z Łužicy. Kemšerjam wudžělachu so serbske knihowne znamjenja, kiž bě farar Jakob za jubilej wosebiće čišćeć dał. Swjatočnosć z postrowami a narěćemi přizamknny so w žurli Muzoweho doma. Přitomni běchu šešćo jubilarojo, kiž běchu ↔

před polsta lětami přenje serbske kemše wopytali.

75 lětny jubilej woswjeći 2. adwenta 1923 w Křižnej cyrkwi 600 kemšerjow. Farar Domaška z Budestec předowaše. Wo hudźbne wobrubjenje postara so Drježdžanske spěwarske towarstwo „Hromadnik“ pod nawodom hudźbneho mištra Bjarnata Krawca. Božej službje přizamkny so swjatočnosť na žurli Křižnej wosady, hdžež před-

staji „Hromadnik“ program ze spěwami, recitacijemi a hodownej hru. Postrowy přednjese Drježdžanski superintendent Költzsch.

100 lětny jubilej 2. adwenta 1948 wopomina so na kemšach z Bukečanskim fararjom Mjerwu w Lutherowej cyrkwi w Nowym měsće. Po Božej službje zeńdzechu so kemšerjo k bjesadze na žurli na Meschwitzkej dróze. Byrnjež žurla poľna byla, so přitomni dźiwajo

na starobu a woteběracu ličbu serbskeje wosady starosciwje prašachu, hač Drježdžany scyła hišće dalše jubileje serbskich kemšow dožiwja.

125 lětny jubilej woswjeći mała ličba wobstarnych kemšerjow 2. adwenta 1973 we wosadneje žurli w Leubnitz-Neuostra. Wosadny farar Hinc Šolta rozprawješe wo stawiznach Drježdžanskich serbskich kemšow. Předowaše superintendent

Gerhard Wirth z Njeswačidla. Přizamkny so bjesada.

150 lětny jubilej wopomina so lětsa 2. adwenta, dnja 12. decembra, na wosadnym popołdnju ze superintendentom Siegfriedom Albertom na farje Lutherowej wosady w Nowym měsće. Drježdžanscy Serbja a dalši hosćo su k temu wutrobnje přeprošeni.

(Drježdžanske přinoški je zestajiła **Trudla Malinkowa.**)

Martha a Willi Kubin ze Sprjowjow pola Hamora woswjećitaj 12. decembra swój złoty kwas. Wobaj wopytujetaj serbske kemše a wosadne popołdnja. Hamorska póstownica Helga Chěžnikowa (nalěwo) přinjese jimaj „Pomhaj Bóh“. K złotemu kwasej přejemy zbožo a wšo dobre do dalších lět.

Tekst a foto: E. Bigonowa

Witaj, witaj, dźěćo Bože,

Syno, Wótca mileho!

Witaj, a měj w našich dušach

Žohnowane bydleńčko!

Jan Radyserb.

Z cyrkwinskeho žiwjenja

Rózbork. Znaty diakoniski wustaw Martinshof woswjeći lětsa stotu róčnicu swojeho wobstaća. Tež pozawnowy chór Rózborskeje wosady wobsteji lětsa 100 lět.

Chinska. Po powěsćach ewangelskeho misioniskeho skutka w Němskej rostu křesćanske cyrkwy w Chinje najspěšnišo po cyłym swěće.

Diakonija w Němskej ma někak 450 000 přistajenych a runje telko čestnohamtskich sobudźělačerjow, kotřiž w 30 000 samostatnych zarjadnišćach skutkuja.

Afghanistan. Běžnych politiskich njeměrow dla wotwoła Christoffelowe misionstwo za slepych swojich sobudźělačerjow z Afghanistana. Tući podpěrachu dotal šěsć projektow za na woči chorych w kraju.

Za Katu Malinkowej

Našoh' kružka nawodnica
běše Kata Malinkowa,
přeco dobry nawod da
nam do našoh' basnjenja.

Zaplać Bóh jej wupraju
za nałożenu prócu wšu,
zaplać to njemóžu,
mam přesuchu móšničku.

Rady smy so zetkali
pola Frenlec maćerki,
hdžež nam swěrna nawodnica
přez 20 lět je wona byla.

Měj džak, ty kružka nawodnica,
kiž sy nam z radźicelku byla,
njech wšitko Bóh ći zaplaći
nětko tež we wěčnosti.

Monika Cyžec

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z Chwaćic. W našeje z najwjetšeho džěla serbskeje wosady je so wašnje zawjedło, zo so Boža nóc jene lěto serbski a druhe lěto němski swjeći. Lětuša Boža nóc so zaso serbski wotměwa, a to po knižkach knjeza fararja Jakuba. Pódlu teho je naš knjez farar kóždy króć rjanu hodownu rěč w Božej nocy měł. Lětsa so swjedzeń Božeje nocy w našim Božim domje wječor w 7 hodzinach započnje.

SN 24.12.1898

Adwent

*Husto hižo we nowembrje
adwentny čas so započnje,
kiž traje štjuri njedžele
a z patoržicu nimo je.*

*Čas pokuty, čas přihot,
na přichad Jezus Chrystusa
je tutón čas za křescána.
Tuž njech so kóždy po tym ma!*

*Z pokutu so zwoblěkać
swojich ztósćow wšěch so wzdać!
Tak móžeš witać z radosću
džěćatko we žtobiku.*

*Njeh je přichad Chrystowy
nam zbóžny spočatk nowy!
Tutón čas tej Božej hnady
wužiwamy wěšće rady.*

*Tuž budž Bohu Wótcej stawa
Synej Božemu tež chwata!
Z radosću tuž spěwajmy,
nawrót Chrysta witajmy!*

1997
Čž

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow; wudawaćel a zamowlity: Serbski wosadny zwjazk, adresa redakcije/Adresse der Redaktion: Jerjowa/Heringstraße 15, 02625 Budyšin/Bautzen; Postvertriebsnummer: F 13145; zamowlity redaktor: superintendent Siegfried Albert (tel./fax: 03591/481280); čišć: Lautitzer Druck- und Verlagshaus GmbH/Serbska čišćernja, Hornčerska/Topferstraße 35, 02625 Budyšin/Bautzen, zhotowjenje a rozšěrjenje časopisa Pomhaj Bóh podpěruje Domowina-Verlag GmbH Ludowe nakładnistwo Domowina, Sukełnska/Tuchmacherstraße 27, 02625 Budyšin/Bautzen; Pomhaj Bóh wuchadźa jónkrót za měsac. Lětny abonement plaći 10 hriwnow. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 1000 028 450, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Powěsće

Lutowanske naprawy

Tübingen (epd). 1998 nje-dosta w Němskej 2 000 wustudowanych teologow-kow a teologow žane farske městno. Přičiny toho su lutowanske naprawy we wosadach a krajnych cyrkwjach. Wjetšina potrjechenych namaka sej džěło pola bankow, we wabjenskich běrowach, w awtowej industriji abo w nakładnistwach.

Přeprašujemy

02.12. – srjeda

14.30 hodž. wosadne popoždnje w Minakale (sup. Albert)

05.12. – sobota

14.00 hodž. wosadne popoždnje w Bukecach (sup. Albert)

06.12. – 2. njedžela w adwence

10.00 hodž. kemše w Budyšinje w Michalskej (sup. Albert)

13.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (sup. Albert)

08.12. – wutora

14.30 hodž. wosadne popoždnje w Čornym Chołmcu (sup. Albert)

12.12. – sobota

14.00 hodž. ekumeniska nutrnosć w Drježdžanach na Martina Lutherowej farje w Nowym měsće (farar Šćapan/sup. Albert)

13.12. – 3. njedžela w adwence

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (sup. Albert)

15.00 hodž. wosadne popoždnje w Slepom (sup. Albert)

19.12. – sobota

14.30 hodž. wosadne popoždnje w Hućinje (sup. Albert)

20.12. – 4. njedžela w adwence

9.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Barće (sup. Albert)

24.12. – Patoržica

10.00 hodž. Boža nóc w Budyšinje na Michalskej farje (sup. Albert)

25.12. – 1. džen hód

9.30 hodž. delnjoserbske kemše w Choćebuzu (předar Frahnaw)

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (farar Malink)

27.12. – 1. njedžela po hodžoch

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (sup. Albert)

01.01.1999 – Nowe lěto

13.30 hodž. Kemše w Budestecach (sup. Albert)

03.1. – 2. njedžela po hodžoch

10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje na Michalskej farje (sup. Albert)